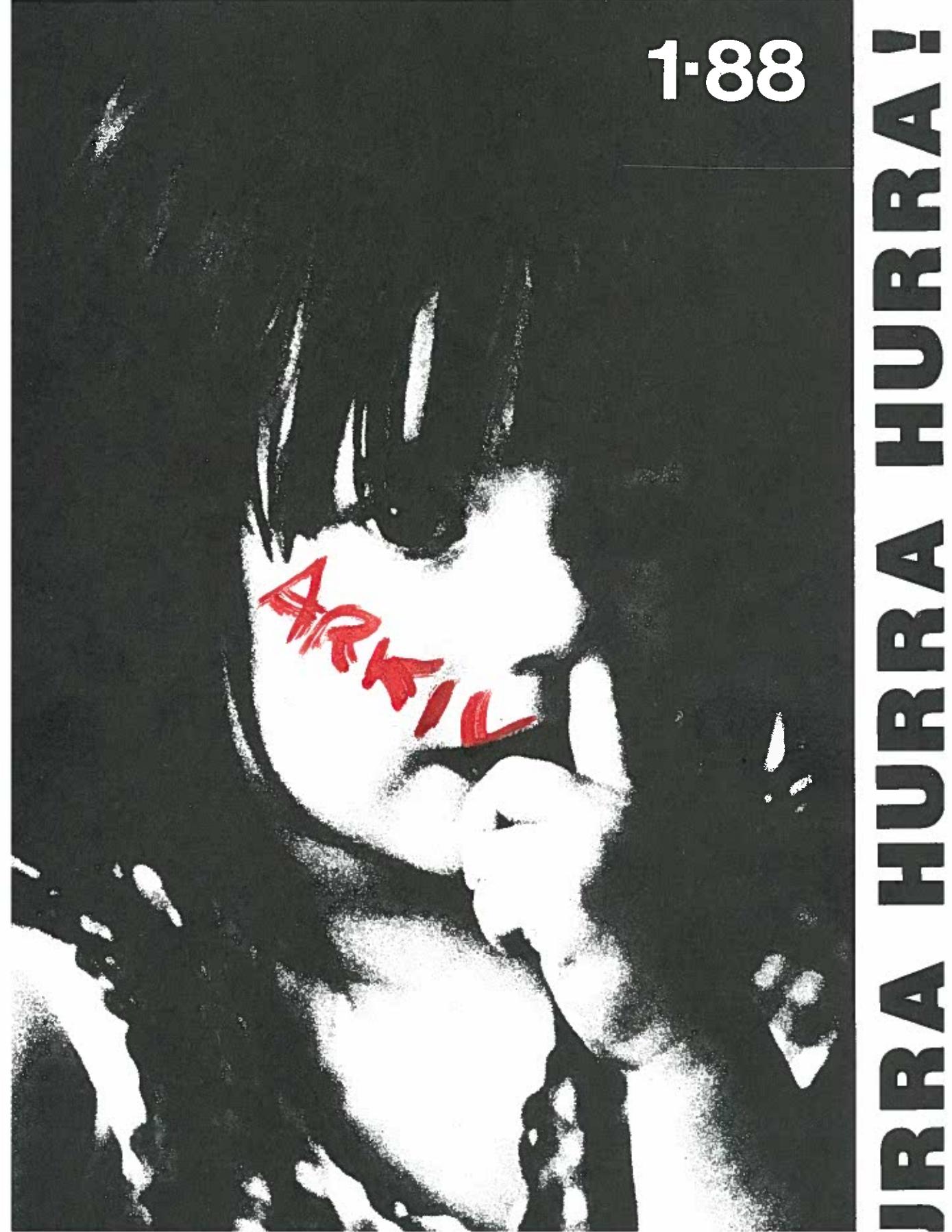

OBSERVATOR

1-88

JURRA HURRA!

Observator 1-88

25. ARGANG

Utgitt av FREDERIK, Studentgruppa i Sosialøkonomenes Forening.

Postadresse:
OBSERVATOR
POSTBOKS 1095, BLINDERN
0317 OSLO 3

TLF: 45 52 59

Abonnement:
Kr 50,- personer
Kr 80,- institusjoner
Bankgiro: 6094.30.66933

Utkommer 4 ganger i 1988

Redaksjon

Eivind Haugan
Tone Tønnessen
Helge Dønnum
Halvor Mehlem(foto)
Karin Wenche Blix(foto)
Per Ove Eikeland
Thor Olav Thoresen

Innhold

L e d e r

Hurra! Hurra! Hurra!
Vi feirar oss sjølv i år. Ved
nyttårstider er det 25 år siden
Observator kom ut med første
nummer.

Grunnlagt på tuftene av
Stimulator har bladet vist seg
å vera ein livskraftig institu-

sjon.

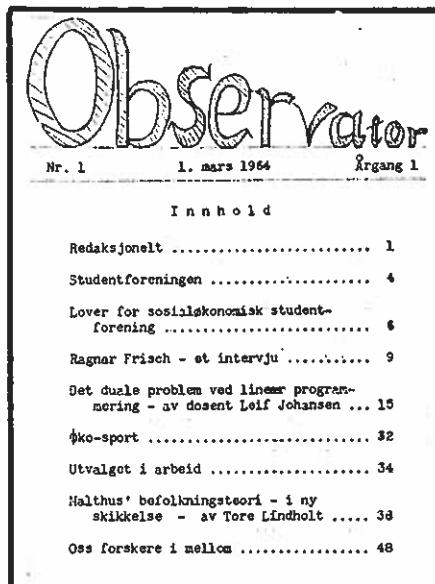
...nnon eit kvart hundre år har
nok studentbladet vårt endra
litt av stilien. innhaldsmessig
og kanskje endå meir lav-out-
messig. Biletet av framsida
til første nummer skulle
indikera dette.

Første utgåve er datert 1. mars
1964, og Observator har sedan
vore eit viktig organ for
studentforeninga utad.
Faglege artiklar, reportasjar
om det sosiale livet på
instituttet, rapportar frå
utvalet og sport er nokre av
sakene bladet har vore opptatt
av. Slik har Observator vore
eit samlande organ på sos.øk.
som har gitt verdifull informa-
sion til studentane.

Det er moro å skriva. Fin
trenings for seinare virke å
starta med å formulera tankane
sine i ein studentavis.
Men om ansvaret for å få ut
bladet berre blir lagt på nokre
få, kan arbeidet også medføra
tidspress og store frustra-
sionar.

D for ville arbeide sdeling med
...le medføra at nezative
kjensler kunne elimineras, og
arbeidet berre bli spennande og
morosamt.

Den første utgåva av Observator
inneholdt forutan intervju med
Ragnar Frisch, artiklar av Leif
Johansen og Tore Lindholm.
Vitsar og visdomsord, dikt og
filosofiske småhistoriar har
alltid vore ein del av den
Observatorske tradisjon.
I dette nummeret har vi saksa
ein del underfundige ting frå
nr. 1, 1964.

No når vi er inne i 25. årgang,
er det det høgaste ønsket til
redaksjonen at bladet vårt skal
bestå - minst like lenge som
det allerede har gjort.
Skal dette ønsket kunna
realiserast trengst det
innsatsvillige studentane som
gjerne tar i eit tak - både med
å skriva artiklar og med
redaksjonelt arbeide.

Redaksjonen beklagar altså at
dette nummeret ikke forholds-
messig seint ut i det nye året,
og at antall utgivelser i år
kjem til å bli 4 slik som i
før. Men produksjonsmulig-
hetane blir ramma av mangel på
innsfaktorar - i dette
tilfellet menneskelege ressur-
sar.

Vi vonar at vi i framtida kan
tilpassa oss på ei heilt anna
produksjonsmulighetskurve som
ligg vesentleg lengre nordaust
i diagrammet. Men som sagt,
for at det skal kunne skje er
vi avhengige av at sos.øk.-
studentane stiller opp i større
grad enn dei har gjort til no.

SOLOW

I've got one piece of advice
for you dad. Try not to say
anything stupid about the stock
market. Robert M. Solow's son.

Nobelprisen i økonomi 1987

Robert Merton Solow ble tildelt
Alfred Nobels minnepris av det
Kungliga Vetenskapsakademiet
for sitt arbeide med teorien
om langsiktig vekst i industri-
samfunn. Solow's konklusjon er
at det først og fremst er de
tekniske fremskritt i samfunnet
som er drivkraften bak en
permanent økonomisk vekst.
Hans vitenskapelige for å måle
de forskjellige faktorens
bidrag til den økonomiske
veksten, i både kvantitative og
teoretiske termer. Og den
matematiske modellen som gjør
det mulig å måle de ulike
produksjonsfaktorenes bidrag
til den økonomiske utviklingen
på lang sikt, er grunnlaget for
at han ble tildelt nobels
prisen. Solow publiserte denne
teorien allerede i 1956 da han
var 32 år gammel (så det er
kanskje på tide for noen og
enver å få opp farten). To år
etter ble han professor i
økonomi ved MIT. Han har der
sammen med den tidligere
nobelprisvinneren Paul Samuelson
gjort MIT til verdens
ledende universitet i økonomi.
De siste ti årene har Solow
hovedsakelig arbeidet med
makroøkonomiske problemstil-
linger som arbeidsledighet,
ressurspørsmål og miljøvern.
Han blir beskrevet både som
akademisk geni, stor pedagog,
humorist og banebryter på
områder som matematisk basert
økonomisk teori og teorien om
økonomisk vekst. Han har også
vært rådgiver for flere av de
siste amerikanske presidentene,
bl.a. Reagan.

For den såkalte "Oslo-skolen"
innen økonomi må tildelingen av
Nobelprisen til en økonom som
bruker matematiske beviser og
resonnementer også være en
anerkjennelse av "Oslo-skolens"
arbeide. Tildelingen befester
dessuten amerikansk vitenskaps
dominans på det økonomiske
området. i og med at Solow er
den femtende amerikanske økonom
som får Nobels minnepris i
økonomi siden den ble inn
stiftet i 1969.

Artikkelen er skrevet på
grunnlag av en artikkel av
amanuensis Sabine B. Amelin,
Universitetsbiblioteket i Oslo.

EH.

Observator, nr.1, 1964

Dette er eit klypp frå dei
første orda av det første
nummeret av Observator som kom
ut 1. mars 1964..

En ny studentavis.
Hvorfor?

Hviss dem til at vår gård
bygges ei av døde steine,
minn dem om at år for å
høyner den med ånd alene.

Høyt seg spenner hallens tak,
der er rom for åndens sak.
La så murens sten forgå:-
dådens støtte dog skal stå,
høyne miljø - for så å bere
faget frem med kraft og ere!

"Stjål litt fra Shakespeare"
ble det sunget i en vise. Vi
har "stjålt litt fra Ibsen, og
med disse bevingete og noe
ambisiøse ord vil redaksjonen
få presentere de første nummer
av denne vår avis; en avis av
studentene - og for studentene.

Det er vår mening at betydnin-
gen av et godt miljø ikke
kan overvurderes, og for igjen
å gjøre salig Ibsens ord til
våre skriver vi til slutt:

Hvor personligheten mangler,
hvor ei formen i seg bær
hatet, harmen, jublen, gleden,
pulsens slag og blodets skjær,-
der er hele herligheden
kun en benrads tørre rangler.

OGSA ET PROBLEM?

Jeg er en 25 år gammel dame som
i stedet for å gifte meg har
tenkt å studere til B.A.-
graden, men gir denne eksamen
like stor tilfredsstillelse som
en mann?
(-av et brev til Dorothy Dix,
den amerikanske Klara Klokk.)

Aiesec: "Min mor fikk sjokk"

Aiesec, pene mennesker som ikke smiler lenger.

Dagbladet trykket 4 februar et kjempeoppslag, som slo fast at alle Aiesec'ere er "rasistiske student japper" hvilket førte til at Aiesec-SI leder Cecilie Holens mor fikk sjokk. Grunnen til Dagblad oppslaget var at Aiesec-Norge nå har vedtatt å oppheve boikottvedtaket, som Aiesec-SI fikk vedtatt i 1985.

Observator trodde først ikke sine egne øyne og det skal man tydeligvis heller ikke gjøre når det gjelder dagens tabloidaviser. Så vi kontaktet Aiesec-SI for å få vite om også de sto bak denne nye holdningen til Aiesec-Norge. Heldigvis viste det seg at SI hadde stemt imot dette forslaget å nå ville ta konsekvensen av dette ved å legge ned Aiesec her på Blinderen, da ingen av medlemmene kan samarbeide med en organisasjon som ikke tar klart avstand fra Sør-Afrika. Nå skal Aiesec riktignok være en upolitisk organisasjon, men Cecilie Holen mener at det er like politisk ikke å ta et standpunkt for som imot. Og et samarbeide med Sør-Afrika

strider etter Cecilies mening imot Aiesec's statutter. Ellers i landet har nå Aiesec avdelingene på NHH og BI fått problemer på grunn av vedtaket, og er nå truet med å bli kastet ut av lokalene sine av deres overordnede studentorganer. Hvis så skulle skje vil det være vanskelig for dagens styre i Aiesec-Norge å bli sittende, dermed ville det være mulig å få ett nytt styre og få gjenopprettet boikotten av Sør-Afrika. Men dette er bare et håp for oss som på ideen og nytten av en organisasjon som Aiesec.

Observator lurte så på hva som nå skjer med Aiesec som følge av at medlemmene har lagt ned sine verv? Cecilie- Den endelige nedleggelsen av Aiesec er det allmøtet som må vedta, fordi det er det høyeste organet for Aiesec-SI. Ellers har vi nå kontaktet våre sponsorbedrifter og orientert dem om situasjonen her på sos.øk.

Cecilie fortalte oss at det ikke er noen andre land som har noe boikott vedtak ovenfor Sør-Afrika, men organisasjonene i Sverige og England har hatt problemer med myndighetene pga. sitt forhold til Sør-Afrika. Ellers er det verdt å nevne at det ikke er noen som var utvekslet enda så det er ikke noen som hadde blitt lovet en jobb som nå ikke får den pga. nedleggelsen av Aiesec-SI.

innføringsseminaret

De eldre studentene tar sin fadder gjerning alvorlig, her forteller Fredrik sannheten om livet blandt substitumaler og kryssderiverte, til to håpefulle.

"Spennende, givende og interessant!"

Fagutvalget arrangerte torsdag 28.januar innføringsseminar for nye Sosialøkonomistudenter. Til denne etterhvert så tradisjonsrike tilstellingen møtte 30-40 forhåpningsfulle. At oppmøtet var så dårlig får instituttet ta skylden for. De kom desverre i skade for å legge innføringsseminaret samtidig som et grunnfagsseminar. Vel, da ble det i alle fall dobbelt så mye kaker og kaffe til fremmøtte - noe det ble satt stor pris på. Siktemålet med å arrangere innføringsseminar er todelt; a) Ved å komme sammen i et hyggelig, uformelt og faglig miljø håper vi at studentene vil bli tidligkjente med hverandre. Et godt sosialt miljø er en god start på et faglig samarbeide.

b) Gi de nye studentene et bilde av hva sosialøkonomi er, hvilke problemstillinger vi beskjeftiger oss med og hvilke jobber vi siden tar. For å belyse dette hadde vi invitert 2 eksterne gjester, 1 fra instituttet og en student som tok grunnfag siste semester. Prisdirektør Egil Bakke kom. Vi hadde enkelt os greit bedt ham holde et spennende, givende og interessant innlegg. Så han gjorde. Engasjerende talte han. Med bl.a. 16 års erfaring fra

finansdepartementet, maktens sentrum kalte han det, kunne han skildre et variert og spennende arbeidsfelt. "Om jeg kunne velge, så ville jeg gjort det igjen" -det skulle vel være ansporing nok til å ville bli sosialøkonom. Aimée Staude, sosialøkonom fra 1976, som jobber i Kredittkassen belyste hvordan sosialøkonomene har det "der ute" i det private. Ut fra det hun fortalte så kunne en vel svare; "Jotakk, bare bra". Aimée mente at det viktigste hun hadde lært som sosialøkonom var evnen til å kunne skille mellom mål og middel. Det høres kanskje enkelt nok ut, men det faller likevel mange vanskelig. Hun kunne til stor munterhet fortelle at hun nettopp hadde ansatt to siviløkonomer, da jobben ikke var viktig nok til å sette sosialøkonomer i! Steinar Holden fra Instituttet og nyuteksamint grunnfagsstudent Kjell Anderssen ga i hvert sitt innlegg nyttige råd og informasjon.

Det er ofte vanskelig for mange å stille spørsmål i en "stor" gruppe. Derfor delte vi oss opp og gikk inn til de mere intime seminarrommene, hvor viderekommende studenter fortalte med entusiasme om praktiske saker som f.eks;

-Studentutvalget har kontor i 3. etg. Her leier man bokskap for 5 kr. pr. semester. Der

selges dessuten endel pensum-litteratur.

-Frederik er den fastligste velferdsklubben man kan bli medlem av. Et medlemskap gir uante muligheter, herunder gratis abonnement på "Sosialøkonomien" og det banebrytende "OBSERVATOR". Ta kontakt med dem i 12. etg.

-Den nye studieordningen, med bl.a. mulighet for å ta hoveddfag.

-Sosialøkonomisk selskapsorkester: For deg som spiller på mange strenger.

-AIESEC: For de som søker internasjonal erfaring - og som ikke har noe mot rasister.

-Har du spørsmål eller saker som bør luftes; Ta da turen innom Studentutvalget i 3. etg. -"kontoret med det gode

Og etterpå var det fest i kjelleren på Josefine, hvor de nye studentene kunne bli bedre kjent med hverandre. Foruten og få enda mer informasjon ut av de velvillige "fadder-studentene" som var med på festen.

Pere-strojka

"Sosialisme og offentlig eiendom som den er basert på, gir så å si ubegrensede muligheter for progressive økonomiske prosesser"

Med Lenin som åndeleg kjelde har Partieliten sin øverste sjef i Moskva gitt seg i kast med ei stor og vanskeleg oppgåve. Perestrojka. Ordet har allerede blitt assimilert inn i andre språk. Pere-strojka, reorganisering, vil alltid kome til å bli forbunde med Mikhail Gorbatsjov, generalsekretæren i det Sovjetiske Kommunistpartiets Sentralkomite.

Perestrojka er også tittelen på Gorbatsjov si nye bok, ei forteljing til heile verda om Sovjetunionen sin nye, opne politikk, ei forsikring om at makthavarane i Kreml meiner alvor i strevet for økonomisk restrukturering i Sovjet spesielt og for ei tryggare og meir rettvis verd generelt.

Ei populær julegåve til fedre i fjor. Lån boka tilbake og les ho. Lettlest og demagogisk framstilt. Litt for mange gjentakelsar, men alt i alt ei bra framstilling av tankane ein av dei mektigaste menn i verda gjer seg omkring økonomi og politikk.

Utgangspunktet for Perestrojka vart den økonomiske stagnasjonen Sovjetunionen har opplevd i 70- og 80-åra. Etter Stalin-periodens økonomiske oppgangstid som blei kjempa fram med alle middel - middel som ofte var "dødeleg" effektive, vart Bresjnev-perioden ei tid med økonomisk tilbakegang. Kritikk av tidlegare metodar og leiarar blir difor openhjarta presentert i boka. Stalin-perioden med persondyrkning og utreinskingar får tåle negativ omtale som brot på prinsippa frå revolusjonen i 1917.

"Våre raketter kan finne Halleys komet og fly til Venus med forbausende nøyaktighet, mens sovjetiske husholdningsmaskiner er av dårlig kvalitet."

Prinsippa er utgangspunkt i endring av eit stift og hierarkisk planleggingssystem. Avbyråkratisering må til, ansvar må flyttast ned til den einskilde bedrift eller kollektiv.

Tidlegare har staten dekka alle underskot og kjøp av innsatsfaktorar. No blir bedriftene sjølv tvinka til å minimere kostnad og effektivisere produksjonen. Meir profit skal delast mellom det arbeidande folk. Nye incentiv ved lønnsdifferensiering skal skape kvalitetsprodukt på ein meir effektiv måte.

Detaljreguleringa blir overført til ein "sosialistisk marknad", kva som enn minnest med det omgrepet.

Staten vil framleis stå for store tingningar av varer og dermed delvis som styrar av behov, men innføring av konkurransen om desse regjeringskontraktane skal både på ressurslösing og tilfredsstille forbrukarane sine rettsmessige krav om betre varetilbod.

Prinsippet om å yte etter evne og få etter behov blir kledd i ny drakt: Gi etter evne og få etter innsats. Betre arbeidsmoral, ikkje minst bland leiarar blir kjørt fram gjennom store kampanjar.

Alkoholproblemet blir håndsama med jernhånd. Haldningsarbeidet skal skape "ei ny ånd" i det sovjetiske folk.

Motsetnaden mellom plan og desentralisering er eit problem. Arbeidsløse vil ikkje bli akseptert, plan er naudsynt for å ikkje misse likhetsmålet. Samstundes vil mange avgjersler bli desentralisert, noko som skal skape indre stimulering til sjølvutvikling. Sovjetet skal rustast opp. Makt skal forflyttast frå Partiet til det arbeidande folk. Parolane frå bolsjevikrevolusjonen skal setjast ut i praksis.

Gorbatsjov poengterer at det sosialistiske system skal styrkast, ikkje erstattast av eit kapitalistisk system slik vestleg presse yndar å omtla endringane.

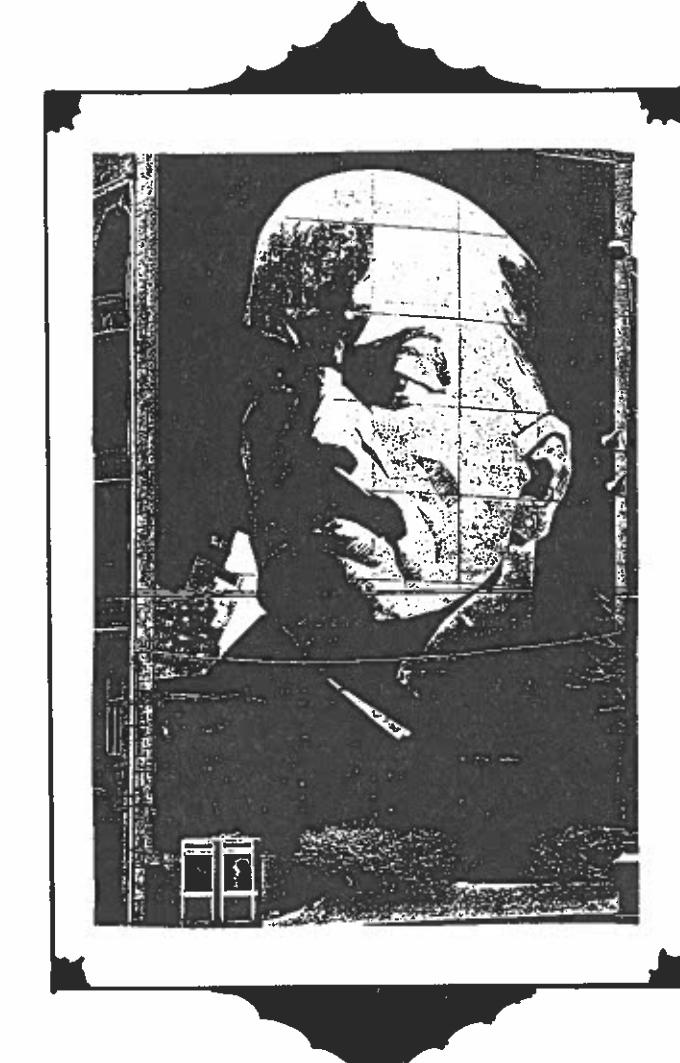
På denne måten vil sosialismen vise seg å vere kapitalismen overlegen. Potensialet for økonomisk vekst og eit betre samfunn vil få vestlege kapitalistiske ideologar til å skjelte i føtene. Difor og motstand i den vestlege verda. Ein økonomisk oppsing i aust vil kunne skape ideologisk krise på heimebane. Avfeiring av reformane i Sovjetunionen som propaganda er i seg sjølv propaganda for å så tvil om viljen til endring i aust. Herunder kritiserer Gorbatsjov måten Vesten prøver å isolere socialistlanda teknologisk. Eksportreglar gjer at Sovjetunionen ikkje får innsikt i viktig teknologisk utvikling på andre sida av jernteppet. Difor skal Sovjetunionen satse meir på eigen teknologiutvikling for å kome opp på same standard som kapitalistlanda. Samhandel må skje på likebasis. Skulereform med satsing på høgare utdanning vil gjøre Sovjet til ein attraktiv handelspartner for teknologiske innyllingar.

"Jeg innrømmer åpent at vi i dag ikke støtter det syn at USA er en "skinnende by på toppen av åsen". Med samme klarhet kan jeg si at vi heller ikkje ser på USA som et "ondskapens imperium".

Som alle land kaster USA i realiteten både lys og skygge."

Gorbatsjov poengterer sterkt gjennom boka si behovet for fredeleg sameksistens, nedrusting og samarbeid for å hindre at verdssamfunnet går mot ei miljøkatastrofe.

Sosialiststatar og kapitaliststatar må leve side om side med kvarandre, og gjennom fred og fordragelighet vil historia stå som dom over kva slag system som viser seg som "det beste".

"La det sovjetiske folk og amerikanere møtes oftere, og la dem danne sine inntrykk av hverandre."

Når det gjeld stormaktsimperialisme kjem Gorbatsjov inn på kor naudsynt det er med økonomisk stønad til den tredje verda, samstundes med at landa sjølv må få velje kva slag system dei vil bygge opp.

Dette gjeld i Latin-Amerika, Afrika så vel som Afghanistan.

På dette punkt sit han sjølv i glashus og er litt kort i eigenkritikk av invasjonen i nabolandet.

Men i lys av dei siste planane om uttrekking av soldatane frå Afghanistan er det kanskje lettare å godta Gorbatsjov sine ørlege hensikter.

"Og så er det på tide å runde av...bare noen få ord til slutt.

Jeg er dypt overbevist om at boken ennå ikke er avsluttet og heller ikke kan bli avsluttet. Den burde vært komplettert med avtaler, med praktiske ting utformet for å nå de målene jeg så åpent her har forsøkt å beskrive."

Les boka, ta ho som det ho er. Eit openhjarta forsøk frå Gorbatsjov for å formidle tankane han gjer seg, ein analyse av situasjonen i Sovjetunionen og elles på jorda.

Kanskje og eit arbeidsprogram for Sovjetunionen sin politikk i dei nærmaste åra. Men akkurat det får vi overlata til historie å avgjere.

Per Ole Eikeland

Storgruppemøte

Det ble arrangert storgruppe-møte på sos.øk. torsdag 21.januar. Representanter fra alle gruppene på sos.øk. presenterte seg og fortalte hva som ble gjort, hva man ønsker å gjøre og hva slags status de forskjellige gruppene har. Et felles problem for alle gruppene er **rekryttering**! Vi vil derfor ta for oss hver enkelt gruppe her i Observator, slik at alle studenter på sos.øk. kan bli klar over hvilke utfordringer og hvor mye interessant som ligger i det å være med i en av gruppene.

AISEC var først ute, men faller ut da det ikke eksisterer lenger. Se egen artikkel i dette nr.

Neste ut var "Frederik" ved Jørg Jestvang (4.sem.). Frederik er mest kjent for sine "vanvittige" fester, men de står faktisk også med en seriøs side. De er bindeleddet mellom studentene og Sosialøkonomisk forening. Det mange kanskje forbindet med et medlemskap i Frederik er det å hente Sosialøkonomien i 12.etg. en gang i måneden. Jørg spurte storgruppemøtet om det var av interesse å gjøre litt om på denne ordningen, ved at man får tilsendt Sosialøkonomien hjem. Det er også snakk om direkte innbetaling til Sosialøkonomenes forening. Dette vil gjøre det mulig å få AF-medlemskap, noe som bl.a. innebefatter forsikringsfordeler osv. Men, Jørg har ennå ikke fått nok informasjon om dette, så vi må vente med å bombardere ham ned spørsmål, -vi får håpe svarene kommer av seg selv om en stund.

Neste mann ut var Stein Inge Hove (6.sem.) for NSU-gruppa. Han sa at NSU-gruppa i Oslo ikke fungerer helt bra. De prøver å gjøre noe med dette ved å revurdere sin møtevirksomhet. Konkret skal de i slutten av januar arrangere et kurs: "Hvordan optre på et møte". (Fantastisk!) De ønsker å bygge ned partiskillelinjene i NSU. De vil prøve å bli en god fagorganisasjon for studenter, jobbe for studenter og deres problemer. De har ikke en bestemt motstander og det står i programmet at de skal forene seg med andre svake grupper i samfunnet.

OBSERVATOR presenterte også seg selv ved Helge Dønnum (9.-sem.). Observator skulle nok være kjent (ihvertfall for mange av dere som leser det nå) men et par nyttige opplysninger om oss selv vil vi gjerne komme med. Vi har tenkt på å kalle nr. 2-88 for et "TEMANUMMER" hvor vi ønsker å ta opp yrkesetikk, diverse sider av sos.øk., i det hele tatt ønsker vi en kritisk gjennomgang av sosialøkonomien. Vi skal kanskje prøve oss med reklame. Og kanskje prøve å jenke litt på den seriøse linjen som er blitt ført (tabloidisere?). Hva med å prøve å gjennomføre siden med Marginale meninger? Vi henger opp kassa i 12. etg.

FREDERIK, her representert med Marianne Kjetil og Jørg gjør alt de kan for skape et godt sosialt miljø blant studentene.

HUSK!

**DET LØNNER SEG Å VÆRE
MEDLEM AV FREDERIK**

Britt Justad (8.sem.) presenterte instituttrådet. De har 3 møter i vårsemesteret og 2 i høstsemesteret. Herfra velges to studentrepresentanter til instituttstyret. Her behandles saker som ny studieordning, antall sensorer på ny ordning. Og kampsaken fra studentenes side er evalueringsskjemaene.

Neste ut var Sosialøkonomisk Selskapskorester som har 2 års jubileum i år (etter 10 års dvale). De er ca. 16 stykker og øver en gang i uken. De skal til Bergen i mars, under UKA for å markere seg litt. Det de mangler er en initiativrik person som kunne drive dem.

I Instituttstyret sitter to studentrepresentanter som er valgt fra Instituttrådet. De har møter ca. 2 ganger i måneden. Her skjer alle godkjennelser av eksamener, ansettelse og en masse andre saker. (En masse komiteer). Saker som skal opp i Rådet har først vært opp i Instituttstyret. Fakultetsrådet er et råd for hele fakultetet (!). Studentene er underrepresentert. Det er en masse ting som tas opp, som romsituasjon (SDI ?), budsjettet for hele fakultetet, og godkjennning av utdannelser fra utlandet.

Karina Henriksen er vår kvinne på Studenttinget, men her skjer det så lite at det ikke var noe å si om det !?

Studentutvalget var siste ut med Gro Haugland (6.sem.). Studentutvalget arrangerer Innføringsseminar for nye studenter (med god hjelp fra AISEC og Frederik) og fra sitt kontor i 3.etg. selger de endel bøker og abonnementsserien. De disponerer også over våre bokskap (som koster 5 kr. pr. semester) og de styrer over de faste leseplassene.

De har også vært på Øk.Ad. fagråd hvor de følte seg glemt av de andre økonomistudentene (fra HA.BI; osv.).

Noen mente kanskje vi sos.øk.-ere skulle prøve å bli med i de økonomiske vinterlekene.

Tilslutt ønsker man å sette i gang en faktkritisk gruppe igjen (se egen artikkel). Denne har vært død en stund, men hvis noen er interessert i å gå kritisk gjennom pensumbøker osv., kan de kontakte Gro Haugland.

Til slutt ble vi enige om minst 2 slike storgruppemøter i semesteret !

KWB

Fagut-valget våren 88.

De treffes hver tirsdag og torsdag kl. 13-14 i tredje etg.

**HUSK Å DELTA PÅ
ALLMØTET;
FØRST DA FÅR DU
MEDBESTEMMELSES
RETT!**

Nok en gang var det juleball for oss studenter. Det ble for tredje gang holdt på ingeniørenes hus. Det var i slutten av november, da vi fremdeles trodde det skulle bli skikkelig vinter.

Alle var kledd i sin fineste stas, slik at vi kunne gjøre et godt inntrykk på hverandre. For undertegnede betyr det at jeg finner sangene fra i fjer på innerlommen. En kommer lisson i en egen stemning når man tar på seg fin stasen. Etter et velykkt vorspiel dro vi med store forventninger til årets juleball.

Tradisjoner er til for og beholdes, så lenge de er velykkt. Derfor setter jeg pris på sherryen før maten. Det er trykt å ha noe å holde i hånden, når en skal snakke med så mange ukjente mennesker. Ja, for det er jo det juleballet er til. Knytte kontakt på tvers av semesterne. Det var tydelig at noen var ivrigere enn andre selv om ikke det skulle så mye til. For står ikke lærerne seg imellom og prater. Det samme gjør de eldste studentene osv. Det var tydelig at man ikke fikk pratet fra seg på vorspiellet. Jeg håpet at bordplasseringen ville rette opp den farlige tendensen vi hadde kommet opp i. For første gang i juleballets historiet var det flere jenter enn gutter! Det er nok slutt på de tider man måtte invitere sykepleier studenter. Før gjaldt for oss gutta å trekke tidlig for å minimere sannsynligheten for å få en gutt til bords. I år var rollene byttet.

Etter en del leting fant vi hverandre, min bord-dame og jeg. Sammen gikk vi opp trappen, passerte baren og inn i selve spisesalen. Det var nemlig det det var. En stor sal med flere meter under taket. Det minnet mest om en stor gymsal. Men hva gjør vel egentlig det. Vi var jo 150 festskrudde mennesker, så omgivelsene skulle spille en mindre rolle. I tillegg til dette klemte Selskapskoretet til med en feiende låt som la an tonen for kvelden. De er blitt meget bedre siden sist jeg hørte det. Stemming ved bordene var det også. Hvis man hørte etter ville man ha hørt en mengde stemmer som pratet i munnen på hverandre. Hørte man ekstra godt etter kunne man høre at alle var opptatt av maten. Hva skulle vi få å spise i år?

Ved bordet mitt var stek det som var mest i vinden. Tenk om vi fikk en saftig stek med en skjønn saus til så Nina som satt rett ovenfor meg. Det var lett å se at hun hadde vann i munnen. Hun røpet for oss andre at hun hadde levd på to matpakker de siste fjorten dagene på grunn av eksamslesing. Det skulle bli hennes første skikkelige middag på fjorten dager.

JULEBALLET 87

DET STORE FESJÅET

Først kom ølet, og spenningen steg. Deretter kom maten som viste seg å være ribbe, kjøttoplse og kjøttkaker. Kort sagt en juletallerken. Etter ansiktsuttrykkene å dømme var det mange skuffete mennesker som satt å spiste. Men for oss som liker å se positivt på tingene var dette en god middag. Det var jo tross alt bedere enn den maten som vi får på SV-kantinen.

Nå var det Kalle Seip sin tur. Han skulle være kveldens toastmaster. Han hadde forberedt seg meget godt, for han hadde så meget han skulle ha sagt. Desverre var det vanskelig for undertegnede å høre hva som ble sagt. Neste gang må toastmaster utstyrers med mikrofon. Jeg oppfattet i hverfall at første taler ble introdusert. Det var Christian Riis. Han holdt tale fra lærerstolen. Dernest var det Karine Nyborg sin tur. Hun var studentenes representant. Hennes appell til mer hjertevarme bak modellene våre, ble meget godt mottatt i salen. Det lover godt for sosialøkonomien i fremtiden.

For de som ville var det nå mulig og få mere mat. Vår venninne Nina så litt skamfull på oss i det hun tok en ribbbit til.

Personlig var dette en velykkt kveld som ble avsluttet sammen med tyve andre trette mennesker på nattbussen. Det er fremdeles gøy å gå på ball. Det å fiase seg litt ut for skille hverdagen fra festdagen er nok meget sunt. Det er å håpe at juleballet vil vedvare slik at kommende soskianere vil få glede av denne tradisjonen.

OPPUSSING I 12 ETG.

På storgruppemøtet i januar ble det bestemt at det skulle settes i gang et framstøt for å få satt igang en oppussing av fellesrommet i tolvte etasje. Dette rommet er til glede for alle, men er tradisjonelt mest brukt av de som har kommet lengst i studiet. Fellesrommet er essentlig ganske unikt på SV-fakultetet. Det er det største fellesrommet for studenter av alle instituttene. Likeledes var det første. For de av oss som har gått en stund på instituttet husker ishockey spillet. Det var et naturlig samlingspunkt for de av oss som liker den slags leker. (les: adspreddelse fra kiedelig pensum lesing). Dette har nå vært ute av funksjon i noen år og er dypt savnet.

Fellesrommet er med andre ord ikke det det en gang var. Rommet er generelt meget nedslitt. Sofabenkene og stolene er for lengst nedsett, og er modne for skraphaugen. I tillegg til nedslitte møbler hadde det vært på tide med nye farver på veggene, og nye gardiner. Som en ser så ligger det store oppkavet foran oss skal en få realisert disse ønskene. Skulle vi klare denne oppgaven vil dette være til glede for de studenter som på kort og mellomlang tid skal begynne på tredje avdeling. Incentivene for å få gjennomført opp pussingen vil av denne grunn være størst blant de som nå går i tredje, fjerde, femte eller sjette semester.

Storgruppemøtet bestemte ingenting om hvem som skulle gjennomføre det praktiske arbeidet. Man kom bare frem til at det trengtes penger, og det ble diskutert hvordan man skulle skaffe dem. Den mest ytterliggende ideen (som ble fremsagt etter møtet) var å selge andeler til næringslivet.

En tenkte seg det gjennomført på den måten at for eksempel Statoil kjøpte en stol eller sofa som kunne gå under navnet "Statoil sofaen". Navnet skulle trykkes i ryggen, slik at det var lett synlig for alle som satte seg i den. Man tenkte seg også at andelen kunne være av forskjellig størrelse slik at også mindre likvide bedrifter kunne få plass. Eksempel på dette var "BIK-BOK blomsten". En rask kalkulasjon fra forslagsstilleren ga et estimat på inntekter fra andelsalget på ca. 20.000 kr. Til tross for det det høye beløpet fikk ikke forslaget noen allmen gehør og man ble enige om å droppe denne ideen.

Årets beste unnskyldning til å kjøpe kakelodd.

OSS FORSKERE IMELLOM.

Den nye studieordning som reduserte befolkningslæren til en del av sosiallæren har muligens ført til at dette fag kanskje ikke lenger får den oppmerksomhet som det fortjener. For å hjelpe de nye studenter til letter å kunne finne den røde tråd i faget hitsetter vi følgende visdomsord fra vår demografi-professor:

"Tapet av jomfrudom betyr en fornuftig folkeøkning, og det ble aldri født en jomfru før en jomfrudom var gått tapt. Det som dere er skapt av er stoff for å lage jomfruer. For en jomfrudom som er tapt, kan der fæs til andre, men hvis den blir bevart bestandig, går den tapt for alltid."

Illusjon?
En professor viser sin storhet som vitenskapsmann ved å produsere så meget som mulig, som lærer ved å la sine studenter lese så lite som mulig av det.

Realitet?
En vitenskapsmanns produksjon er omvendt proporsjonal med hans innsikt. (Trøndersk (al)vismann).

Eksamensoppgave teoretisk, 1.avd.

Gi en analyseav faktorer som kan forklare volumet av de private realinvesteringene i et land:

Jeg har tenkt å dele besvarel-
sen min i 4 deler. Invester-
ingsteori er et velbeskrevet
emne med en masse litteratur og
teorier. Jeg vil i hovedtrekk
basere drøftingen på den
såkalte Nyklassiske teori for
ønsket realkapitalbeholdning.
Etter en innledning om emnet
investering vil jeg bruke
hoveddelen av besvarelsen på å
beskrive denne teorien.
Deretter vil jeg kritisere
denne teorien og fylle ut med
noen "strømmomenter". I siste
del av oppgaven vil jeg om
tiden strekke til se på Norges
situasjon og prøve å drøfte
noen momenter her.

Hoveddisposisjon blir mao:

- 1) Innledning: Generelt om investeringer
- 2) Nyklassisk teori
- 3) Kritikk, andre momenter/-teorier
- 4) Avslutning, Norske forhold

1) Innledning

"Volumet av private realinv-
esteringer" er et begrep som
krever utdyping:

Med "private realinvesteringer"
vil jeg mene endring i privat
realkapitalbeholdning i en periode. A måle realkapital-
bholdningen er ingen enkel
oppgave. Det hersker en viss
uklarhet om hva som skal taes
med og hva som ikke skal taes
med i realkapitalbeholdningen.
Jeg vil ikke utdype denne
diskusjonen her, bare nevne at
det er et problem. Likevel vil
realkapitalbeholdning ha en
sentral funksjon som et
teoretisk begrep bl.a i den
nyklassiske teorien i del 2.

Et annet sentralt problemområde
er kapitalmengden som behold-
ningsstørrelse mens invester-
ingene er en strømstørrelse.
Kapitalbeholdningen forefinnes
på ett tidspunkt mens invester-

ingen skjer over tid. Med et
litt uøkonomisk eksempel: En
kan tenke seg at badekar der
både krana og sluket er oppe.
Da vil vannspelets høyde til
enhver tid kunne sammenliknes
med kapitalbeholdningen, mens
vann gjennomstrømmingen i karet
vil tilsvare investeringene.
Jeg vil som i forrige avsnitt
ikke gå lengre inn i diskusjonen,
bare påpeke at overgangen
fra beholdning til strøm ikke
er uproblematisk.

I mer tradisjonell makroteori
tillegges investeringene to
hovedroller: I kortsigte
modeller av Keynes typen
fokuserer man på investeringenes
etterspørselsvirkninger. I
mer langsiktige vekstmodeller
er det investeringenes kapital-utvidende effekt som fanget
hovedinteressen. Jeg vil
imidlertid ikke gå inn på
effektene av investeringer, som
jeg oppfatter å ligge utenfor
oppgaven.

Som siste punkt i denne
innledningen vil jeg påpeke at
en stor del av et lands samlede
realinvesteringer skjer i
offentlig regi, men dette er
også klart utenfor oppgavens
område.

2) Ny-klassisk investerings-teori

Denne modellen er et forsøk på
å forklare hvilke realkapital-
mengder en produsent ønsker å
inneha i hver periode. Som jeg
vil komme tilbake til i pkt 3
er den kritisert for bare å
forklare ønsket kapitalbeholdning
og ikke investeringene
(strømmen).

Relasjonene er som følger:

- 1) $X_t = F(N_t, K_t)$
- 2) $I_t = K_{t+1} - K_t$
- 3) $D_t = \gamma K_t \quad 0 < \gamma < 1$
- 4) $J_t = I_t + \dots$
- 5) $2+3+4 \Rightarrow J_t = \dots$

Om relasjonene.

Relasjon 1 er en produktfunk-
sjon. I hver periode er
produksjonen en funksjon av
kapital og arbeidskraft i
perioden. Grensepunktiviteten
av hver faktor i hver
periode er positiv. Videre
høre jeg til senere bruk
forutsatt at 2. ordens betin-
gelsene for max er oppfylt.
Selv funksjonsformen er den
samme i alle perioder. Jeg ser
måo. bort fra "autenem" teknisk
framgang.

Relasjon 2 defineres netto ved
investeringene som i real-
kapitalbeholdning fra periode
til periode. I prinsippet kan
denne også være < 0 .

Relasjon 3 defineres "kapital-
slitet" i hver periode med en
deprisieringsfaktor δ , som
ligger mellom 0 og 1.

I relasjon 4 er brutto-
investering definert som
summen av nettorealinvestering
og kompensasjon for kapital-
slitet (D_t).

Sammen gir 2, 3 og 4 relasjon
5.

Forutsetninger

Vi har altså en dynamisk modell
basert på en produktfunksjon
der N og K i hver periode
bestemmer "output" i perioden.

Alle funksjonene er glatte,
derivbare, reversible
funksjoner. Ingen investeringer
er ugjenkallige. De kan gjøres
om fra periode til periode.
Aktøren er en profitmaxi-
merende bedrift som er prisfast
kvantumstilpasser på ferdig-
varemarkedet, faktormarkedet mm.
Disse markedene forutsettes å
fungere "perfekt".

Produsenten fastsetter sine
handlingsparametre N_t og r
gitt de eksogene ferdigvarer og
faktorprisene, samt r og S . Han
har full informasjon om de
eksogene variablene verdier.

En kunne betraktet produsenten
som en makroprodusent av en
makrovare, men dette gir
teoretisk inkosistens gitt at
man antar at han er en prisfast
kvantumstilpasser. Evt kan man
anta at realkapitalen på
landsplan fåes ved en summering
av kapitalen i enkel bedrif-
tene.

Vi har en lukket økonomi modell
uten offentlig sektor der tiden
er diskret i en modell med T
perioder.

Produsenten maksimerer summen
av nåverdiene av profitten i
hver periode (S_t).

Vi får:

$$9) \frac{\partial F(N_t, K_t)}{\partial K_t} Q_{t-1} (1+r) - Q_t (1-\delta) = C_t$$

C kan kalles brukerprisen på
kapital

Ved å multiplisere ut (9), kan
 C tolkes som:

$$10) Q_{t-1} + (Q_{t-1}) r - Q_t (1-\delta) = C_t$$

$$\text{MAX : } NV = \sum_{t=1}^T \frac{1}{(1+r)} [S_t]$$

der S_t er gitt ved:

$$6) S_t = PF(N_t, K_t) - WN_t - Q_t J_t$$

Prisen på ferdigvaren samt
lønnsaken er for enkelhets
skyld satt lik i alle perioder.
Tilsvarende for renten. Ved å
partiell deritere δ med 6
innsatt for S_t mhp N_t får vi:

$$7) \frac{\delta NV}{\delta N_t} = [PF(N_t, K_t)]^1 - W \frac{1}{(1+r)^t}$$

$$\frac{\delta NV}{\delta N_t} = 0 \Rightarrow PF(N_t, K_t) = W \frac{1}{(1+r)^t}$$

Tilpasningen for K_t fåes ved
partiell derivering mhp N_t .

$$8) NV = \sum_{t=1}^T \frac{1}{(1+r)^t} [PF(N_t, K_t)]^1 - WN_t - Q_t J_t$$

(setter inn for J_t fra (5))

$$T \frac{1}{(1+r)^t} [PF(N_t, K_t)]^1 - WN_t - Q_t [K_{t+1} - (1-\delta) K_t]$$

$$\frac{\delta NV}{\delta K_t} = \frac{1}{(1+r)^t} [PF(N_t, K_t)]^1 + Q_t (1-\delta) + \frac{1}{(1+r)^{t-1}} [Q_{t-1}]$$

Setter lik 0, og utvider med
 $\frac{1}{(1+r)^t}$

Er K_t og N_t alternative
(N_t, K_t $\neq 0$), vil mengden av N_t
kunne øke, mens K_t reduseres
ytterligere. Er de komplemen-
tære vil N_t reduseres, noe som
på nytt reduserer K_t . Er de
uavhengige, vil det ikke skje
noe med N_t når C_t endres, og vi
får ingen 2. runde effekt på
 K_t .

(Jeg tar med dette momentet om
kryssvirkninger her i og med at
 $F'(N_t, K_t)$ er en funksjon både
 N_t og K_t . I det videre dropper
jeg denne drøftingen fordi jeg
ikke anser den for å være
sentral for dette problemet.)

$$\frac{\delta J_t}{\delta P} \text{ For konstant } C_t$$

$$1) \frac{\delta F(N_t, K_t)}{\delta K_t} \text{ når } P \text{ øker.}$$

Vi ønsker mer av K_t slik at
 $\frac{\delta J_t}{\delta P} > 0$ gitt de andre
eksogene størrelsene konstante

$$\frac{\delta J_t}{\delta P} \text{ Når } \delta \text{ øker vil } C_p \text{ stige. Derfor vil ønsket om } K_t \text{ reduseres.}$$

Samtidig ser vi av likning
2+3+5 = 5 side 4 at selv om
ønsket K_t synker, så vil det
kreves mer kapital for å
opprettholde denne kapitalmeng-
den. Totalvirkningen på J_t er
derfor uklar.

$$\frac{\delta J_t}{\delta Q_t} \text{ Hvis } Q_t \text{ øker vil } C_t \text{ i 1. omgang reduseres (10)}$$

Dermed skulle K_t og J_t øke.
 C_t , vil imidlertid stige slik
at effekten blir uklar over
tid.

For $\frac{\delta J_t}{\delta Q_{t-1}}$ gjelder motsatt
forhold. Når Q_{t-1} stiger
vil C_t i første omgang stige.
Kapitalen blir dyreste, man
ønsker mindre av den og J_t
synker. I neste periode vil
imidlertid C_{t+1} reduseres og vi
får motsatt effekt. Totalvirk-
ningen blir uklar over tid.

Endringer i W vil avhenge av om
 N_t og K_t er
uavhengige $F''_{N_t K_t}(N_t, K_t) = 0$
alternativ $F''_{N_t K_t}(N_t, K_t) < 0$
komplementære $F''_{N_t K_t}(N_t, K_t) > 0$

I det første tilfellet påvirkes ikke K_t , er K_t og K_{t-1} alternativt øker K_t når R_t .
Er de komplementære synker K_t når W_t .

Jo større kapitalbeholdningene er ved åpninzen av perioden, jo mindre kreves for å nå ønsket nivå. På den annen side vil kapitalslitas for konstant være høyere slik at samlet virkning på J_t er ukjent.

Setter vi av effektene i (12) får vi på grunnlag av I-VII

$$J_t = J_t - (WPG_t Q_t - \beta R_t)$$

De fleste virkningene er mao. usikre.

Hvis vi antar at Q_t er lik for alle t får vi fra (10) at $C_t = G_t + \beta R_t$. Kapitalprisen (bruksprisen blir da lik i alle perioder.) Da vil også K_t være det, gitt de andre eksogene størelsene konstante. J_t vil i 2 være lik 0. Da følger det av (4) at J_t vil være konstant i hver periode og lik kapitalslitas, dvs brutto-realinvesteringene er i alle perioder lik det som kreves for å erstatte kapitalslitas for å opprettholde realkapitalbeholdningen.

3. KRITIKK + ANDRE MOMENTER

Den fundamentale kritikk rettet mot modellen i 2 (bl.a av Haavelmo) er at den ikke forklarer investeringen, men bare ønsket realkapitalbeholdning. Viser her til diskusjonen i del 1 om strøm og beholdning/investering/kapitalmenge.

Annen kritikk av modellens premisser.

Tilbuddssiden mangler. Vi kan f.eks tenke oss at $K_t = (K_{t-1} -$

$K_{t-1})$ der er mellom 0 og 1. vil her være en skranke på T-siden bestemt av diverse imperfeksjoner på kapitalmarkedet. Jo lavere jo tregere endring av kapitalbeholdningen mot ønsket nivå.

- Investeringer er ofte ikke reversible. Har man foretatt en investering vil kapitalen ofte være bundet til denne anvendelsen i resten av sin fysiske levetid.

- Usikkerhet. Koplet sammen med investeringenes irreversibilitet utgjør usikkerheten om framtidens det kanskje viktigste ankepunktet mot modellen i del 2. Normalt vil man ikke ha full informasjon om priser på ferdigvarer og faktær i framtiden. Forventningene om sentrale størelser som rente og ferdigvarepris vil bestemme om et prosjekt gir nåverdi > 0 .

En hurtig oppsatt modell gir:

$$12) NV = K_t + \sum_0^t \frac{1}{(1+r)} D_t$$

En kan tenke seg at beslutningen om investering gjøres slik at alle prosjekter med nåverdi ($NV_t > 0$) realiseres K_t initiale (for enkelhets skyld engangsutlegget i periode 0), mens D_t er verdien av inntektene fra investeringen (fratrukket variable kostnader) i hver periode. Vi summerer nåverdiene av disse framtidige inntektene over investeringens levetid (til og med periode t) og ser om NV_t blir > 0 . For det første vil K_t være usikker avhengig av hvor teknisk komplisert investeringen er. D_t vil avhenge av ferdigvare og faktorpriser i framtiden. Endringene i disse størelsene kan radikalt endre D_t og dermed NV_t .

En mulig forklaring på sykliske svingninger i investeringene kan børne i at når mange investerer vil behovet for etterspørselen etter andre varer stige. Derved bedres avsetningsmulighetene og forventningene om pris (dvs størelsen på D_t) stiger. Et økonomisk lavkonjunktur vil man få en snitteffekt der forventningen om avsetningsmulighetene er pessimistiske og forventede inntekter små. "Konjunkturene" vil derfor være sentral betydning ved investeringsbeslutningen.

Offentlig sektor.

Modellen i del 2 inneholder ikke offentlig sektor. Det offentlige kan i prinsippet påvirke private investeringer både ved "direkte" tiltak (lover, reguleringer) og gjennom sin egen økonomiske politikk.

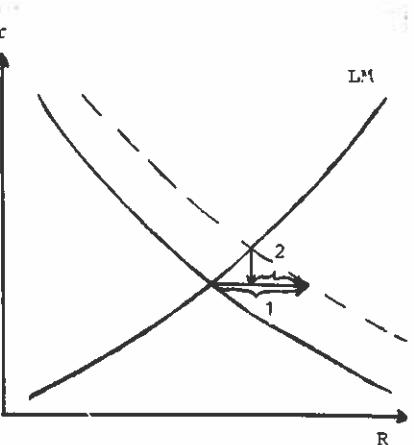
Fra korttidsmakromodellen av Keynes typen kan vi f.eks hente fra JS-LM modellen:

De 4 relasjonene:

$$\begin{aligned} 1) R &= C + J_t + \epsilon \\ 2) R &= f(R - T) \quad 0 < f' < 1 \\ 3) J &= h'(r) \quad h'(r) < 0 \\ 4) M &= m(rR) \quad m' > 0 \\ &\quad m' < 0 \end{aligned}$$

(setter $P = 1$)

(Symbolene er det vanlige, og forutsettes kjente)

multiplikatoren for dR blir:

$$\frac{1}{1-f} + \frac{m'R}{mh} \frac{[-f'dT+h'rdM+dg]}{h'r}$$

Avslutning, norske forhold

I del 2 så vi at de fleste av effektene på modellens egne premisser var ukjente. Del 3 har jeg kritisert modellen ut fra en rekke forhold. Tilbake står inntrykket av at det er en rekke faktorer som med tildels ukjente størelser og retninger på effektene påvirker det private investerings nivået i et land. Man kan ikke plukke ut en eller noen få enkeltfaktorer som årsak, men må se på et vidt spekter av forklaringsfaktorer for hvert land.

I Norge har de private investeringene fram til nylig vært sterkt påvirket av det offentlige. En har søkt å styre investeringene tildels ved lov (konsesjoner, etableringsløye mm) og delvis ved økonomiske virkemidler. Det generelle

rentenivået har vært styrt i perioder. Som en konsekvens har kapitalmarkedet vært rasjonert. Skatteregler/avsetnings-/avskrivningsregler har påvirket allokeringen av kapital (Ex.DU-fond kommandittselskaper.)

En svært stor andel av I_p (Norge) de senere år har blitt gjort i oljesektoren. Gjennom tildelingen av konsesjoner på olje og gassfelt har de offentlige styrt utbyggingen (og dermed investeringene.)

Gjennom den offentlige styringen har vi hatt et imperfect kapitalmarked. Derved har mange bedrifter vært avhengig av egenkapital for å finansiere ønskede investeringer. Bedrifter med gode resultater vil også være mer attraktive hos kreditgivere og vil følgelig

kunne få fremmedkapital også i rasjonerte markeder.

I de senere årene (fra 1983) har Norge gjennomgått en "deregulering" av kreditt-politikken. Renta blir ikke styrt, (et bare påvirket indirekte) og det er blitt økende mulighet for å hente kapital utenfor Norge. Vi er dermed inne i en prosess der kapitalmarkedet må antas å fungere "mer perfekt" (relativt sett) enn tidligere. En modell som i del 2 vil derfor få økt aktualitet. Som i denne modellen vil relative faktorpriser (f.eks mellom arbeid og kapital) kunne ha større forklaringskraft i en beskrivelse av norske private realinvesteringer i årene framover enn tidligere.

STI-PEND

Stipend- og legathådboken

Den nye og reviderte utgaven av Stipend- og Legathådboken ble levert fra trykkeriet i januar og har nå kommet frem til de fleste bokhandlere. Dette er 3. utgave av den populære boken som er en tilnærmet komplett samling av de stipendier og legater som er øremerket for utdanning - og som kan søkes av nordmenn.

Stipend- og Legathådboken 1988 er mere rikholdig enn noen gang tidligere, - med 470 sider tettpakket om 2.000/2.500

stipendier og legater som kan søkes av nordmenn.

Inndelingen går på flere dimensjoner: Geografisk, lærestedsorientert, fagorientert, forskningsstipendier, utenlandsstipendier, lånekassens ordninger.

Utgiveren har forsøkt å gi best mulig informasjon for søkeren, slik at det i de fleste tilfelle framkommer opplysninger om hvor meget det kan søkes om, om det er nødvendig med eget søknadsskjema, hvor søknaden skal sendes samt tidsfrister.

Stipend- og Legathådboken 1988 er heftet og koster kr 89,-

Det blir arrangert et orienteringsmøte for studenter som er interessert i det tysk-norske stipendprogram for økonomiske fag (Ruhrgas-stipend) tirsdag 8. mars kl 11.15 i seminarrom 1246.

Stipend kan gis til kvalifiserte norske studenter som ønsker å studere sosialøkonomi eller bedriftsøkonomi ved et tysk universitet, fortinnsvis ved universitetene i Kiel og Mannheim.

Varighet: 10 måneder (2 semestre). DM 950 pr. mnd. I tillegg dekkes utgifter til reise, språkkurs og faglitteratur.

Søknadsfristen er 17. mars 1988.

Søknadsskjemaer fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret i 12. etg.

GENI? NEPPE!

5/6. semester laget viser Genispillet tre stadier.
Argumentasjon, konsentrasjon og til slutt fortvilelse over feil svar.

Den andre semifinalen i Observatoris store kunnskapskonkurranse "Geni-turneringen 87/88" ble avviklet torsdag 11.02.88. Kamparenaen var som vanlig bordene nærmest telefonen i 12. etg. Denne gangen var det laget fra 5/6. semester som skulle kjempe mot grunnfag/mellomfags laget. Kampen var egentlig satt opp i oktober, men da ingen lag meldte seg fra puljen grunnfag/mellomfag ble den utsatt til over nyåret. Observatoris utskremte måtte troppe opp på metode forelesningene på grunnfag/mellomfags laget (g/m-laget) på offensiven med et lite dirty (men lovlig) tricks. De prøvde å røyre ut sine konkurrenter med en sterk og illelukkete Prince. Dette ble behørig kommentert, men ikke tatt hensyn til, da spillet foregikk i røyeavdelingen i 12. Etg. Der er det som kjenner bare røykeforbud i to enkelt timer i løpet av dagen. Likeledes prøvde g/m-laget å psvke 5/6.

5/6. semester

Wilhelm Koren.
Halvor Mehlum.
Frode Hammer
Frode Johansen

Grunnfag/mellomfag.

Petter Teigen
Øyvind Thiis
Alf J. Arntsen
Eric Nævdal

Allerede før kampstart var grunnfag/mellomfags laget (g/m-laget) på offensiven med et lite dirty (men lovlig) tricks. De prøvde å røyre ut sine konkurrenter med en sterk og illelukkete Prince. Dette ble behørig kommentert, men ikke tatt hensyn til, da spillet foregikk i røyeavdelingen i 12. Etg. Der er det som kjenner bare røykeforbud i to enkelt timer i løpet av dagen. Likeledes prøvde g/m-laget å psvke 5/6.

semester laget ned med å skryte av at tre av fire på laget hadde historie grunnfag fra før av. Til dette svarte 5/6. semester laget at det brydde de seg lite om, fordi de hadde trenet sammen med Observatoris redaksjon mandagen i forveien. Grunnen til dette var at g/m-laget ikke møtte opp som avtalt. Egentlig skulle 5/6. semesterlaget ha vunnet kampen på walk over, men de var storsinnet og ny kamp tid ble avtalt. Det skal i parantes bemerkes at Observatoris eminente tre manns lag slo 5/6. semesterlaget etter en forrykende innspurt.

Etter at lagene hadde følt hverandre på tennene ble man enige om at g/m-laget skulle slå om hvilket lag som skulle begynne. Den vant 5/6 semesterlaget og den andre semifinalen var igang. Begge lagene åpnet forsiktig. Her skulle ingen

svar avgis før man var helt enig. Allerede etter ti omganger så man hvilken vei dette spille ville gå. Da hadde 5/6. semesterlaget fått 6 rette svar fordelt på tre emner. G/m-laget hadde 5 rette, men alle fem fra hvert sitt emne. For de som kjenner Geni-spillet er dette en klar fordel. Det gjelder som kjenner å samle opp minst ett riktig svar fra alle seks emner. Som i forrige semifinalen der lærer/administrasjonslaget slet med sporten skulle det også i denne semifinalen bli sporten som skilte vinner fra taper. 5/6. semesterlaget slet tungt med sporten. De fikk mange sjanser, men det hjalp så lite. Når Kong Haakons død i 1957 ble et argument for at Norge fikk sin første verdensmester på skøyter på Bislett samme år, da ligger sportskunnskapene godt gjemt i hjerneharken. Det skal heller ikke stikkes under en stol at deler av g/m-laget også brukte spesielle argumenter i

et forsøk på å overbevise sine lagkamerater. Påstanden om at Martin Stokken hadde drevet med orientering, (der går det jo som kjenner over stokk og stein ble stoppet etter første forsøk.

Etterhvert som spillet gikk videre, fikk g/m-laget et solid forsprang. De fikk raskt sine seks emner i ytre ring. Likeledes trengte de bare ett kast for å komme inn i midtre ring. Der kan en velge et spesial emne. G/m-laget valgte geografi, hvilket viste seg å være et meget godt valg. I midtre ring kreves det seks riktige svar før en kan begynne å slå seg videre inn til siste ring. Først fikk laget seks riktige svar etter hverandre. Deretter fikk de ytterligere seks riktige svar etter hverandre, før de fikk slått seg inn i tredje og siste ring. Dette var en imponerende rekke som imponerte både motsatander, dommer samt de få tilskuerne

som satt ringside. Det andre laget slet med sport og historie. Da de fikk spørsmål om hvem som hadde spilt hovedrollen i filmen "Mors hus" ble g/m-laget litt hovmodig og foreslo at nå ville det komme fire forskjellige svar. Det skulle de ikke ha blitt, for nå gikk g/m-laget inn i en vanskelig periode av spillet. I den innerste ringen kreves tre riktige svar etter hverandre. To forsøk trengte de før vi kunne utrope dem til seierherrer av den andre semifinalen. I mellomtiden hadde 5/6.

semesterlaget kommet til midtre ring. Der hadde de fått fire riktige svar. Det er ett underliggende resultat som bør kommenteres. Når en teller opp antall riktige svar så viste det seg at 5/6. semesterlaget hadde flest riktige med 28 mot g/m-lagets 25.

I dette resultatet har vi ikke med de riktige svarene som g/m-laget fikk, men mistet, fordi de svarte feil andre eller tredje gangen i den innerste ringen. Desverre har vi ingen data på dette.

Det skal bli spennende å se hvordan finalen vil ende. Den vil gå mellom g/m-laget og tredje/gammel annen avdelingslaget ut på vårparten en gang. Skulle Observator utpeke en favoritt må det bli g/m-laget som etter vårt skjønn imponerte voldsomt idag.

15. august 1987

Krakket

Samtidig med at stadig flere kurser satte nye rekorder i sommer, og den samlede verdien av de børsnoterte selskaper passerte 100 milliarder kroner, kunne Arbeiderbladet, over nesten hele forsiden, fortelle sine leser at «krakket kommer».

Mannen bak denne fantastiske uttalelsen, som sikkert fra avisens side var ment å ødelegge sommerferien for små og store aksjonærer, er rektor ved Bedriftsøkonomisk institutt, Jørgen Randers.

Jørgen Randers

Det er litt synd på Randers. Han har nemlig gjort en strålende jobb for BI. Ved å øke lærestedets kvalitet og kompetanse, og derigjennom å etablere BI som Norges Handelshøyskoles likemann. Men når det gjelder å spå om hva som vil skje i næringslivet, er han en amatør verre enn noen. For noen år siden satset han flaglig ære og penger på å fortelle folk når tankmarkedet ville snu, og det gikk helt galt. Randers' metode, med å tegne opp kurver over den historiske utviklingen og av dette å trekke slutninger over forløpet i fremtiden, ble for primitiv på kort og mellomlang sikt.

Men Jørgen Randers lært åpenbart intet av sine mislykkede tankprognosar. Nå spår han det store børskrakket, og det er like sjøllete. For hva sier Randers til Arbeiderbladet?

Jo, at

- bunnens vil falle ut av det norske aksjemarkedet før eller siden
- realøkonomiske faktorer ikke tilslår den kurseksplosjonen som er kommet på Oslo Børs sist uke
- mitt poeng er at en endret økonomisk situasjon kan føre til et ras på børsen

Siviløkonom Trygve Heggan

— Indeksen på Oslo Børs kan godt vokse et år til, men før eller siden vil det store fallet komme.

Det er ikke en forvirret SV'er som sier dette, men rektor ved Bedriftsøkonomisk institutt. Og selv om Randers er både sot og hyggelig, må det være tillatt å si at dette er det reneste sprøy.

At bunnens vil falle ut av markedet før eller siden, skal vi slett ikke utelukke. Men det er dette med før eller siden, da Randers gir Oslo Børs ett år til, men så kommer før eller siden.

Og det blir man ikke klok av.

Skal man seige aksjene idag hvis før eller siden er om 5 år? Det er sterkt å spå at et krakk kommer, og vi forlanger noe mer av en rektor ved et lærested som utdanner siviløkonomer.

Også når det gjelder de realøkonomiske faktorer er Randers temmelig langt ute på jordet. Det er nemlig flere fundamentale forhold som har gitt grobunn til sommerens kursstigning. Det aller enkleste er prisene på råolje.

I skrivende stund har Norsk Hydro økt fra kr. 143 til kr. 233 (opp 66 % i år), og selskapet er verdsatt til ca 20 milliarder kroner. Det er mulig det er for mye, men det er et faktum at oljeprisen er økt fra 5-6 dollar for ett års del til over 22 dollar på spotmarkedet, når dette skrives. Helt åpenbart får dette betydning for Norsk Hydros resultater. Fordobblingen av kurset til Saga Petroleum må sees på samme bakgrunn.

Ser vi på norsk økonomi, er fakta at en økning i oljeprisen på 1 dollar, øker Statens inntekter med 1,4 milliarder kroner. Også det er en realøkonomisk kjennsgjerning. Operatørene på aksjemarkedet vet like lite som de fleste andre om oljeprisen vil holde seg over 20 dollar, men mye er inntent allerede.

Kursen på skipsaksjer har også gått kraftig opp, og heller ikke det gir grunnlag for noen overraskelse. For mange rederier er det idag gode tider. Kursene var langt nede, og nå er noe av tapet tatt igjen.

Det sunne i dagens marked, er at det er mange selskaper som i den senere tid har hatt betydelige kursfall. Det betyr at investor er blitt mer selektiv. Det er ikke alt som kjøpes. Faktisk finnes det ikke inngang av grunnlag for å spå at «krakket kommer».

Rett nok er det slik at man skal være på vakt når indeksen går all time high, men det er et stort sprang mellom sunne og nødvendige kurskorrekksjoner og krakk. Det burde være lærdommen på BI også.

Det er ikke ment fra vår side å være hovmodige. Det er heller ikke ment at Randers ord skal bli til våre. Men siden Randers er fysiker, og vår modellverden stammer fra fysikken, syntes vi det var interessant å lese siviløkonom Heggars refelse av Randers to måneder før børskrakket.

SVETTE

vold i ball

I dette nummeret vil sporten i sin helhet dreie seg om volleyball. For de av dere som ikke vet det er dette verdens største idrett regnet i utøvere. Som Mormonene brakte basketballen til Norge, var det i begynnelsen stort sett kristen folket som syslet med volleyball. Du har vel ikke unngått og sett Sportsrevyen uten å sett resultateten fra volleyball. KFUM-Volda - KFUM-Oslo 3 - 0 osv.

Nok om det. Det spilles volleyball på sos.øk også. I mer eller mindre siden fjerde semester har en en ivrig gjeng gutter og jenter i sine siste semestertespill volleyball hver fredag fra 1300 - 1400. Man har funnet ut at det er en verdig måte å avslutte en slitsom uke på. Kraft og

innsats, glede og skuffelser alt ettersom hvilket lag som vinner poengene vises den timen de er i gang. Det er aldri noen sure miner over dårlig innsats. Alle gjør nemlig sitt beste.

Det som er det gledelige i år, er at de føler seg meget bedre teknisk enn på lenge. Endelig skulle tre og et halvt år gi resultater. To av gutta følte seg så gode, at de ville begynne å spille aktivt. De meldte seg derfor på treningen til UIK's dårligste guttelag. Der ble de høflig mottatt, men bestemt avvist. De var ikke gode nok, og dessuten hadde de nok spillere. Uten å tro sine egne ører måtte de snu å gå tilbake til garderoben. Til Observator utskremte sier de

at når en er medlem av en klubb, så skal en ikke bli avvist på en gruppetrenings. De sier selv at de kan skjonne det kan være vanskelig å stadig ta inn nybegynnere midt i en sesong. Men dette er tross alt et rekryteringslag som nettopp skal fange inn interesserte spillere. Da mener de at de kunne fått en sjans til å vise evne og interesse før de blir avvist. Derved er dette sagt og vi smasher ballen over til UIK.

Nå er ikke denne volleyball gruppen eksklusiv. Til nå har de hatt problemer med å fylle opp to lag. Det er derfor fullt mulig å bli med å spille. Det skjer altså hver fredag klokken 1300.

HOLMEN KOLLSTAFETTEN

Varens vakreste eventyr - Holmenkollstafetten - blir i år arrangert søndagen den 8. mai. Som vanlig tar man sikte på stille lag fra sos.øk. Annegrete Bruvoll og Erik Vieth Pedersen som de siste årene har vært initiativtakerne for å få dannet lag sier at det i år satses på fire lag fra sos.øk. To for jentene og to for

guttene:

Guttene pleier å stille med et lag for de som går fra 1-6. semester, og ett lag for de som er på siste avdeling pluss lærerne. Statsvitenskap er deres nærmeste konkurrent. Det utkjempes hvert år en durablik kamp mellom disse lagene. De siste årene har sos.øk gått av med seieren. I 1986 ble sos.øk-laget det beste av alle lagene på universitet, når en ser bort i fra UIK's første lag som består av aktive løpere. Derfor er det store meritter som skal forsvarer i årets stafett.

Jentene har et noe mindre ambisjonsnivå. Blar en i gamle utgaver av Observator

finner en ut at deres hovedproblem i begynnelsen var å få fullt lag. Noen år lånte man litt fra statsvitenskap og sosiologi. Dette er blitt bedre med årene. Også resultatmessig har man merket en sterkt fremgang. Jentene har begge de siste årene forbedret slutt tiden kraftig.

Et lag i Holmekollstafetten består av femten deltagere, der hver etappe er av forskjellig lengde. Noen er rene sprint etapper, mens andre krever løpere som liker å løpe lengre distanser. Nest kient er Besserud-etappen. Den går fra Slemdal skole opp til Besserud stasjon på Holmenkollenbanen. Den etappen som krever mest teknikk er nok den som går ned fra Besserud. På den etappen skal en løpe tildeis bratte bakker nedover, og det krever en spesiell løpestil. Den etappen som kanskje er morsomst å løpe er nok sjarmøretappen. Det er den nest siste etappen og er 800 meter lang. Den flat og lett å løpe. Som regel samler det seg mange

mennsker for å se på, og dette skaper en god stemning for den som far løpe denne etappen.

Pr 26.02 er 12 gutter, og noen færre jenter som har meldt sin interesse for å være med på årets stafett. Hvert år legger man opp til felles trening. Desverre har ikke oppslutningen på disse treningene hvert stor i de foregående årene og man vurderer å droppe dette i år. Dette vil være uehdig. Fellestreningen vil være med på å skape en lagånd som er meget viktig for et godt resultat. Dessuten vil man få informasjon om de ulike løpernes kvaliteter. Dette vil gjøre det lettere å finne en optimal fordeling av etappene.

Sportsredaksjonen vil derfor oppfordre alle interesserte løpere å melde seg til Annegrete og Erik så fort som mulig. Påmeldingsfristen går ut i midten av mars. For å kunne melde på et lag trenger man navn på etappeinnehaverne. Det begynner med andre ord å haste.

**HUSK Å
FORNYE
ABONNE-
MENTET !**

5 I HEISEN

Siden vi har et helt år fremfor oss, og et nesten ubrukt semester med mange blanke ark, vil vi denne gang spørre ferske grunnfagsstudenter om hvilke forventninger de har til sosialøkonomistudiet.

Geir Hauzen

Jeg vil først og fremst få vite mer om hvordan styringen av den økonomiske utviklingen foregår. Håper jo at Sos.øk. vil gi svar på det.

Knut Ole Aasland

Fikk interessen på gymaset. Ønsker derfor å lære mer om økonomien. Videre er jeg politisk engasjert noe som gjør at dette ønsket blir forsterket.

Cecilie Hagemann

-Vansklig å si, siden jeg akkurat har begunt. Målsettingen er å få mere kunnskap om samfunnet sett i lys av økonomien.

Inger M. Vereide

Jeg håper å få et grunnlag for gode jobbmuligheter. Dernest vil jeg vite mer om hva som skjer i samfunnet. Skjønne Dagsrevyen lettere så og si. Har et ønske om å sette Gro H.B. i Heisen.

Ine Bjørndal

Ble interessert faget på gymaset. Hele samfunnet bugger på økonomien. Nå jo lære noe om det. Videre tror jeg det er store muligheter for å få jobb, og det er jo bra. Er også spent på om jeg skjønner mer av I-land - U-land problematikken.

Vi sier takk til våre i Heisen for denne gang. Det ville vært spennende å stille samme personene "til veggs" om 5 år.